

Til Landbruksdirektoratet

Dato: 01/11/2025

HØRINGSINNSPILL

Innspill til Høring av strategi for forvaltning av hjortevilt (hjorteviltstrategi)

Norsk Bonde- og Småbrukarlag takker for muligheten til å gi innspill på strategi for forvaltning av hjortevilt.

Vi støtter behovet for en oppdatert strategi, men mener forslaget i nåværende form viser en betydelig ubalanse mellom hensynet til hjortevilt og hensynet til matproduksjon.

Det er positivt at strategien erkjenner at hjortevilt kan forårsake skader på landbruksproduksjon (s. 14), men omtalen er overfladisk og tiltakene som foreslås (s. 15) er altfor generelle. Dette oppleves som et alvorlig misforhold mellom de faktiske problemene bønder møter og forvaltningens beskrivelse av situasjonen.

Overordnede vurderinger

Vi ser positivt på at strategien løfter frem:

- behovet for klarere ansvarslinjer og bedre samordning mellom aktørene,
- økt fokus på bestandene som er igjen etter jakt, og
- mål om robuste, bærekraftige bestander.

Men Norsk Bonde- og Småbrukarlaget savner at landbrukets interesser er tilstrekkelig konkretisert og ivaretatt i strategien.

Flere forskningsmiljøer og rådgivingsaktører har dokumentert betydelige tap og kostnader som følge av hjortevilt på innmark:

- NIBIO (Bioforsk-rapport 2014:9:172) viser at hjort som beiter på eng kan redusere avlingsnivået betydelig og føre til økte kostnader til grovfôr og leiejord. Rapporten slår fast at hjortens beiting har *målbare økonomiske konsekvenser* for bønder i hjortetette områder, og at skadene ofte skjer i de mest produktive arealene.
- Norsk Landbruksrådgivning (NLR, 2023) bekrefter at «*stort tap av avling p.g.a. hjort som beiter i eng medfører økte grovfôrkostnader for bøndene*», og at tapene kan utgjøre en betydelig del av fôrgrunnet for driftsenheter på Vestlandet.
- Faun Naturforvaltning (rapport R021-2023, Agder) dokumenterer at *flere bønder opplever store økonomiske konsekvenser* av beiteskader fra hjort på både innmark og skog, og at forvaltningen ofte mangler tilstrekkelig oversikt over skadeomfanget.

Melkebonde Ole Torevik fra Sør-Trøndelag uttalte til [Nationen](#) at:

– Dei beitar vanvettig og engene toler ikkje presset. I den verste perioden hadde eg 50 prosent avlingstap, og kvart år er det åkrar eg ikkje får avling på.

Videre står det:

“Han har drive heimegarden sidan 2012 og har sett hjortebestanden i området auke i omfang. På det meste har han hatt flokkar på opp mot 100 dyr beitande på engene sine. Han har måtta leige jord, og nær dobla areala han slår, for å ha nok gras til dei 30 mjølkekyrne sine. I 2015 rekna han ut at hjorten i løpet av fire år hadde kosta han ein kvart million kroner i leige av ekstrajord og til kunstgjødsel.”

Det er altså et reelt økonomisk og ressursmessig problem som ikke reflekteres tydelig i strategiens nåværende tekst.

Side 5 – «Arealbrukskonflikter»

Utsagnet om at arealbrukskonflikter skal reduseres er altfor generelt. Strategien må erkjenne at konflikten i mange områder handler om rene tap av produksjonsgrunnlag for bønder, ikke bare «sameksistens». Sameksistens må bety gjensidig tilpasning, og ikke at bønder skal bære konsekvensene alene.

Side 14 – «Landbruk»

Strategien beskriver at hjortevilt kan forårsake betydelige skader, men antyder at strukturendringer og mangel på jaktrett kan være en hovedårsak. Dette er en feilslutning. Det er ikke strukturen i jordbruket, men for store bestander og manglende lokal bestandskontroll som er hovedproblemet.

Flere bønder opplever daglige besøk av store flokker hjort som ødelegger opptil halvparten av grovfôravlingen – uten mulighet til effektiv bestandsregulering.

Dette undergraver grunnlaget for matproduksjon, og i forlengelsen, bosetting og kulturlandskap.

Side 15 – «Tiltak»

Tiltaket om «økt sektorsamarbeid» er for svakt formulert.

NBS etterlyser:

- Forpliktende bestandsmål der skadeomfang på jordbruksareal inngår som vurderingskriterium.
- Kommunal rapportering for dokumenterte avlingsskader.
- Kompensasjonsordning for tap av avling og ekstra grovfôrkostnader.
- Raskere og mer fleksible fellingstillatelser i områder med alvorlige skader.

4. Krysskonflikter mellom jakt og landbruk

I mange kommuner prioriteres jaktinteresser høyere enn skadebegrensning. Forvaltningen må fastslå at matproduksjon og beitebruk skal veie tyngst i konfliktsituasjoner. NBS mener strategien må inneholde klare føringer om at et levende landbruk er en viktig prioritet.

5. Forslag til endringer

NBS foreslår at strategien:

- Får et eget kapittel om hjortevilt og landbruk, med tydelig ansvarsdeling og tiltak.
- Fastsetter et nasjonalt mål om å halvere skadeomfanget på jordbruksareal innen 2030.
- Etablerer en nasjonal overvåking og erstatningsordning for dokumenterte beiteskader.
- Innfører krav om at landbrukets representanter skal delta i lokale bestandsplaner og målsettinger.
- Presiserer at matproduksjonens bærekraft skal være en hovedprioritet i all hjorteviltforvaltning.

6. Avslutning

Hjorteviltet er en verdifull ressurs, men i deler av landet er bestanden blitt så stor at den direkte truer landbrukets bærekraft. Norsk Bonde- og Småbrukarlag oppfordrer Landbruksdirektoratet til å styrke strategien med konkrete, forpliktende tiltak som:

- reduserer skadene på innmark,
- anerkjenner bøndernes kunnskap og erfaring,
- og sikrer at produksjon av mat og fôr på norske arealer ikke undergraves av en ubalansert forvaltning.

Med vennlig hilsen,

Anders Bakke Klemoen, Generalsekretær

Norsk Bonde- og Småbrukarlag

Elektronisk godkjent, uten underskrift